

Aanleiding

Voor de energievoorziening gebruiken we steeds meer elektriciteit. Om de snelle industriële groei in Noord-Limburg en Kempen en de injectie van hernieuwbare energie mogelijk te maken, versterkt Elia het hoogspanningsnet in de regio.

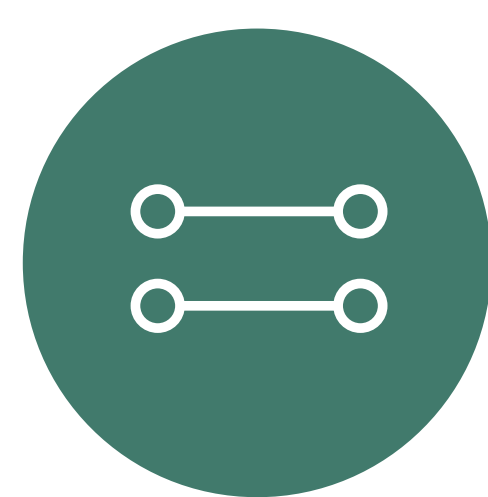
Drie ingrepen in Noord-Limburg

Een **onderstation** op de bestaande hoogspanningslijn (380kV) tussen Massenhoven en Van Eyck

Een **nieuw station** in Lommel, in Dorperheide - Kristalpark

Een **dubbele ondergrondse 150kV-kabelverbinding** tussen beide stations

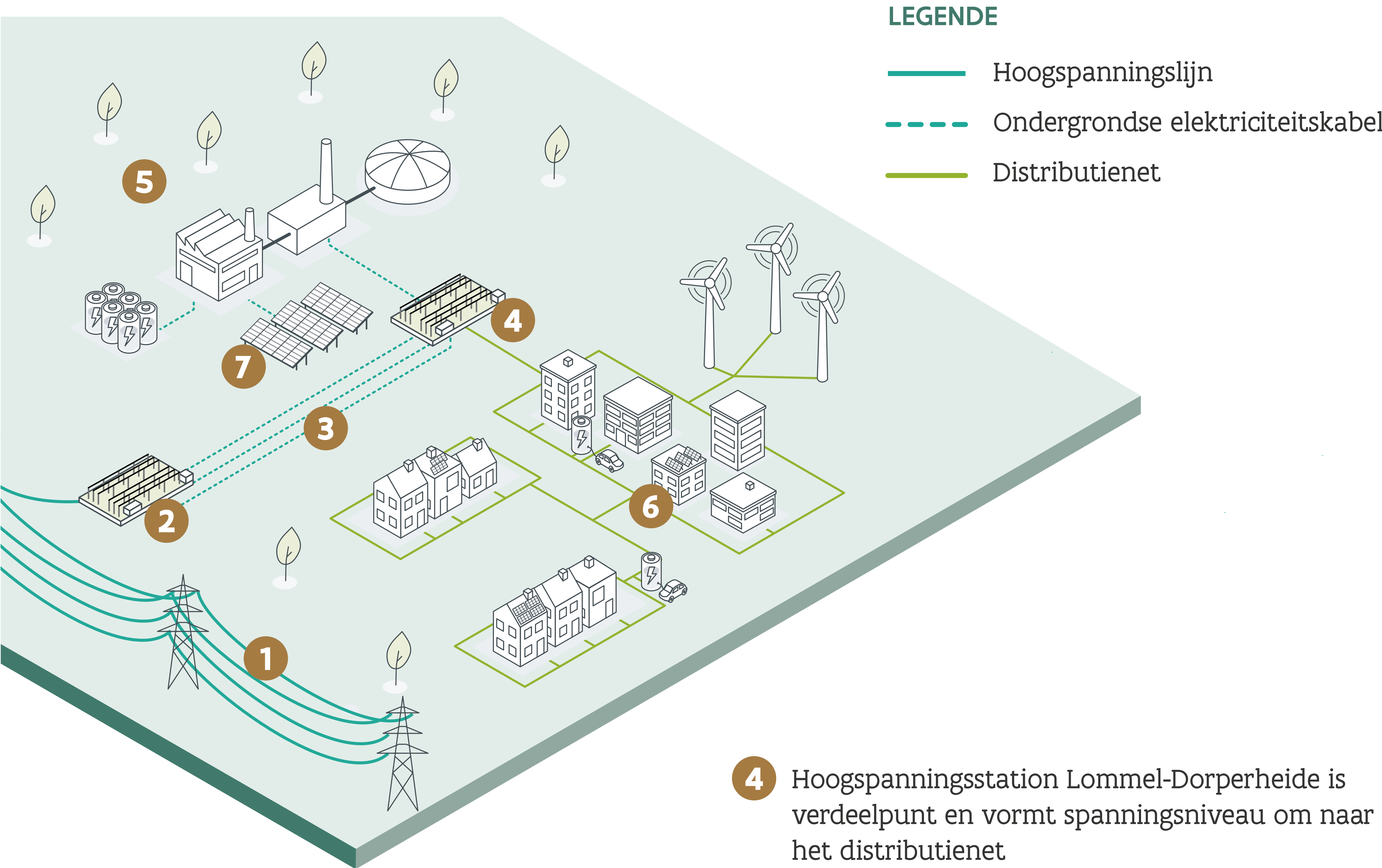
Voor het **nieuwe onderstation** op de 380kV-lijn is een **bestemmingswijziging** nodig. Daarom wordt dit GRUP opgemaakt. Voor het station in Lommel en de ondergrondse kabelverbinding is geen bestemmingswijziging nodig. Die onderdelen maken dus geen deel uit van het GRUP.

Aanleiding

Versterking hoogspanningsnet

SCHEMATISCHE VOORSTELLING

- 1 Hoogspanningslijn (380kV) Massenhoven-Van Eyck is een snelweg voor elektriciteit
- 2 Hoogspanningsstation ten westen van kanaal naar Beverlo is een aftakpunt en zet spanning om naar 150kV
- 3 150kV-kabels brengen elektriciteit naar een centrale locatie in de regio

- 4 Hoogspanningsstation Lommel-Dorperheide is verdeelpunt en vormt spanningsniveau om naar het distributienet
- 5 Grootverbruikers sluiten rechtstreeks aan op het net van Elia
- 6 Distributienetbeheerder Fluviu zorgt voor bevoorrading van consumenten en kleinere bedrijven
- 7 Decentrale productie en -opslag van hernieuwbare elektriciteit door bedrijven en energieproducenten

Waarom een Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan?

Het GRUP creëert de planologische basis om een nieuw onderstation te realiseren en zo de stroomvoorziening in Noord-Limburg en Kempen te versterken.

- De percelen voor het onderstation krijgen een bestemming als **gebied voor gemeenschaps- en openbare nutsvoorzieningen**.
- Rond het station wordt een **groenbuffer** voorzien.
- Er komt een afzonderlijke **ontsluitingsweg**.
- De bestaande **hogedrukaardgasleiding wordt lokaal omgelegd** en de juridische aanduiding van de leidingstraat wordt aangepast.
- Om het bijkomende ruimtebeslag te compenseren, worden in Lommel en Pelt **harde bestemmingen omgezet naar een zachte bestemming**.

Het GRUP legt bestemmingen vast op perceelsniveau en koppelt daar voorwaarden aan via de **stedenbouwkundige voorschriften**. Het GRUP vormt de juridische basis voor latere vergunningsaanvragen.

Het GRUP bevat nog geen gedetailleerd ontwerp van het onderstation. Bij de omgevingsvergunningsaanvraag worden de installatie en de buffer verder in detail uitgewerkt.

Wie maakt het GRUP op?

Het GRUP wordt opgemaakt door het Departement Omgeving van de Vlaamse overheid in nauwe samenwerking met onderstaande partijen. Het planteam maakt het plan op, verwerkt het onderzoek en organiseert de participatie.

- Gemeente Balen
- Gemeente Lommel
- Gemeente Pelt
- Provincie Limburg
- MER-coördinator

Plandoelstelling

De plandoelstelling is het creëren van de vereiste planologische basis voor een nieuw hoogspanningsstation op de hoogspanningslijn Massenhoven-Van Eyck.

Nieuw hoogspanningsstation

- Een **aftakking** van de bestaande hoogspanningslijn
- Een **transformatiestation** dat de spanning omzet van 380kV naar 150kV

Dit gebeurt op percelen die vandaag in landbouwgebruik zijn.

Plancompensatie

- Vlaamse Regering wil **vermijden dat landbouwruimte verloren gaat** en er meer ruimte wordt ingenomen door bebouwing of verharding
- Daarom wordt een harde bestemming omgezet naar een zachte bestemming (agrarisch gebied)

Gevoerde onderzoek

Onderzoek naar locatie-alternatieven voor het onderstation

Eerst werden mogelijke locaties onderzocht die aan de functionele vereisten van het hoogspanningsnet voldoen.

VEREISTEN VOOR DE LOCATIE

- **Onder of dicht bij de bestaande 380kV-lijn**, zodat de aansluiting eenvoudig kan gebeuren en nieuwe overspanningen van gebouwen en woningen worden vermeden
- **Voldoende groot en regelmatig van vorm** voor de installaties (bv. 250 x 250 meter) Bereikbaar voor **zwaar materiaal** (bv. transformatoren)
- Voldoende **ruimte voor buffering en beveiliging**, zonder bewoning op de locatie en met weinig woningen in de omgeving

VAN VIER NAAR TWEE LOCATIES

In de startnota werden vier locaties onderzocht. Na de publieke raadpleging werden twee locaties verder onderzocht: **ten westen en ten oosten van het Kanaal naar Beverlo, in de omgeving van Kerkhoven**. Voor de **twee resterende locaties** was het plan-MER weinig onderscheidend.

- **Locatie 3** had een grotere impact door de nabijheid van woningen.
- **Locatie 4** lag nabij de kwetsbare vallei van de Nete.

Belangrijkste resultaat: in het ontwerp GRUP is gekozen voor de **locatie ten westen van het Kanaal naar Beverlo**. Voornamelijk door de grotere afstand tot woningen heeft die locatie de minste impact op de omgeving.

Gevoerde onderzoek

Plan-milieueffectenrapport of plan-MER

Het plan-MER onderzocht de mogelijke milieueffecten van de voorgestelde bestemmingen en voorschriften, zowel binnen het plangebied als op de omgeving. Het rapport werd opgemaakt door erkende MER-deskundigen van een onafhankelijk studiebureau.

BELANGRIJKSTE RESULTATEN

- Door de standaard veiligheidsmaatregelen van Elia en de maatregelen in de stedenbouwkundige voorschriften zijn **geen bijkomende milderende maatregelen nodig**.
- De **ruimte-inname wordt beperkt** door een compacte, hoofdzakelijk inpandige en gasgekoelde installatie.
- De gekozen locatie ligt **relatief ver van woningen** en wordt landschappelijk ingepast met een visuele groenbuffer.
- De **impact op de omgeving blijft beperkt**: het station heeft geen uitstoot en veroorzaakt bij normale werking zo goed als geen geur-, geluids- of lichthinder.

ONDERZOEK NAAR LOCATIES VOOR PLANOLOGISCHE COMPENSATIE

Ook voor de planologische compensatie werden alternatieven onderzocht. De voorkeur ging naar **gebieden met een achterhaalde harde bestemming, zo dicht mogelijk bij het onderstation**.

Uit drie onderzochte gebieden kwamen **Kikkerstraat in Lommel en Appelboomstraat in Pelt** als meest geschikt naar voren.

Beide gebieden zijn vandaag in **landbouwgebruik**.

De bestemmingswijziging bevestigt dat gebruik en versterkt de landbouwstructuur.

De milieueffecten zijn zeer beperkt en voor sommige aspecten positief; er zijn **geen milderende maatregelen nodig**.

De Vlaamse Regering nam de garantie op dat de gebieden **niet voor andere planprocessen** worden ingezet.

Het gekozen planvoorstel combineert de locatie ten westen van het Kanaal naar Beverlo met een compacte inrichting, landschappelijke buffering, een nieuwe ontsluiting en de omlegging van de bestaande hogedrukaardgasleiding. Het grafisch plan toont de nieuwe bestemmingen. De stedenbouwkundige voorschriften geven aan wat hier mogelijk is.

LEGENDE

	Artikel 1. Gebied voor gemeenschaps- en openbare nutsvoorzieningen
	Artikel 2. Buffer
	Artikel 3. Gebied voor wegeninfrastructuur
	Artikel 4. Leidingstraat

GRUP Onderstation onder de hoogspanningslijn tussen
Massenhoven en Van Eyck in Balen, Lommel en Pelt

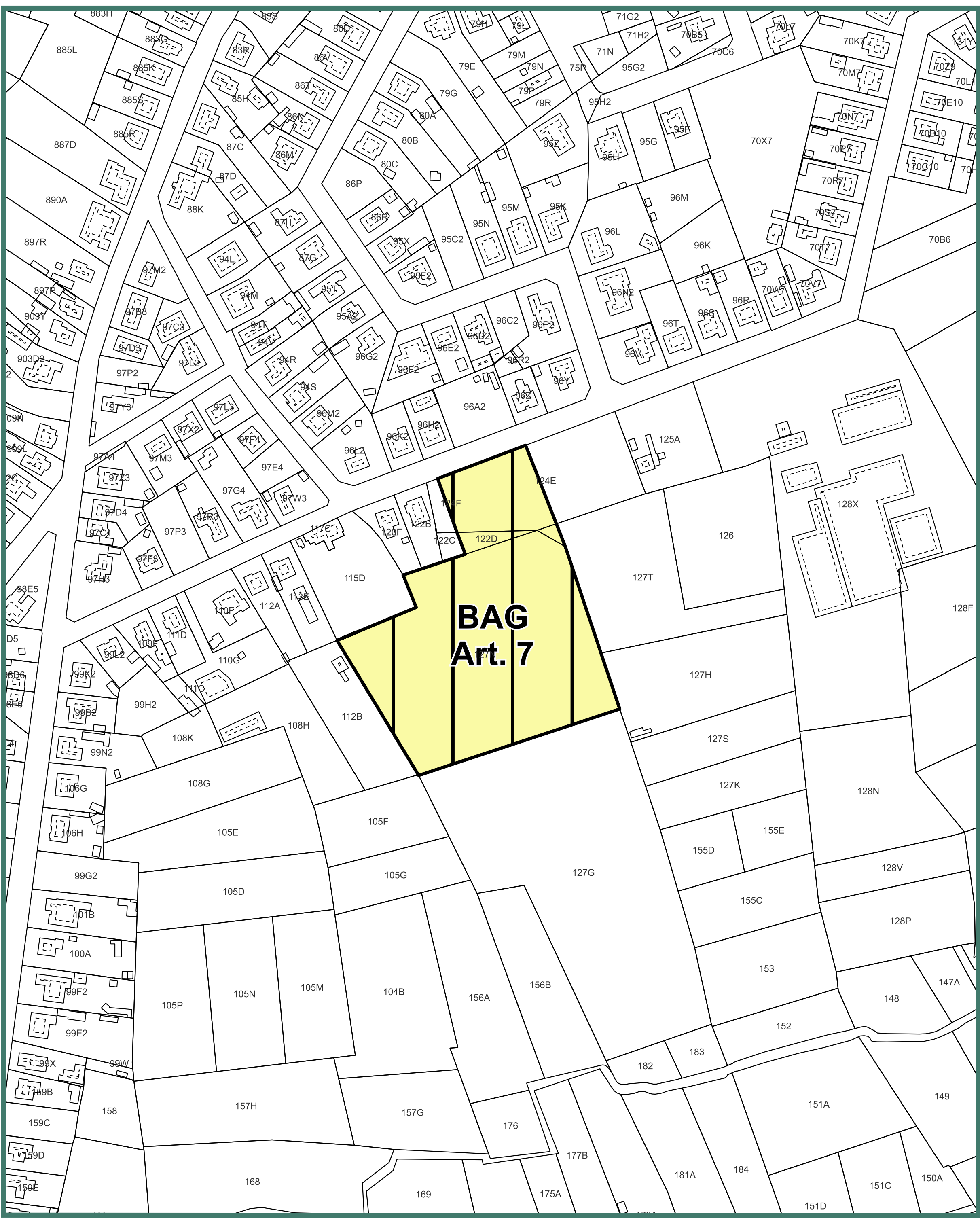

Vlaanderen
is kwaliteitsvolle
omgeving

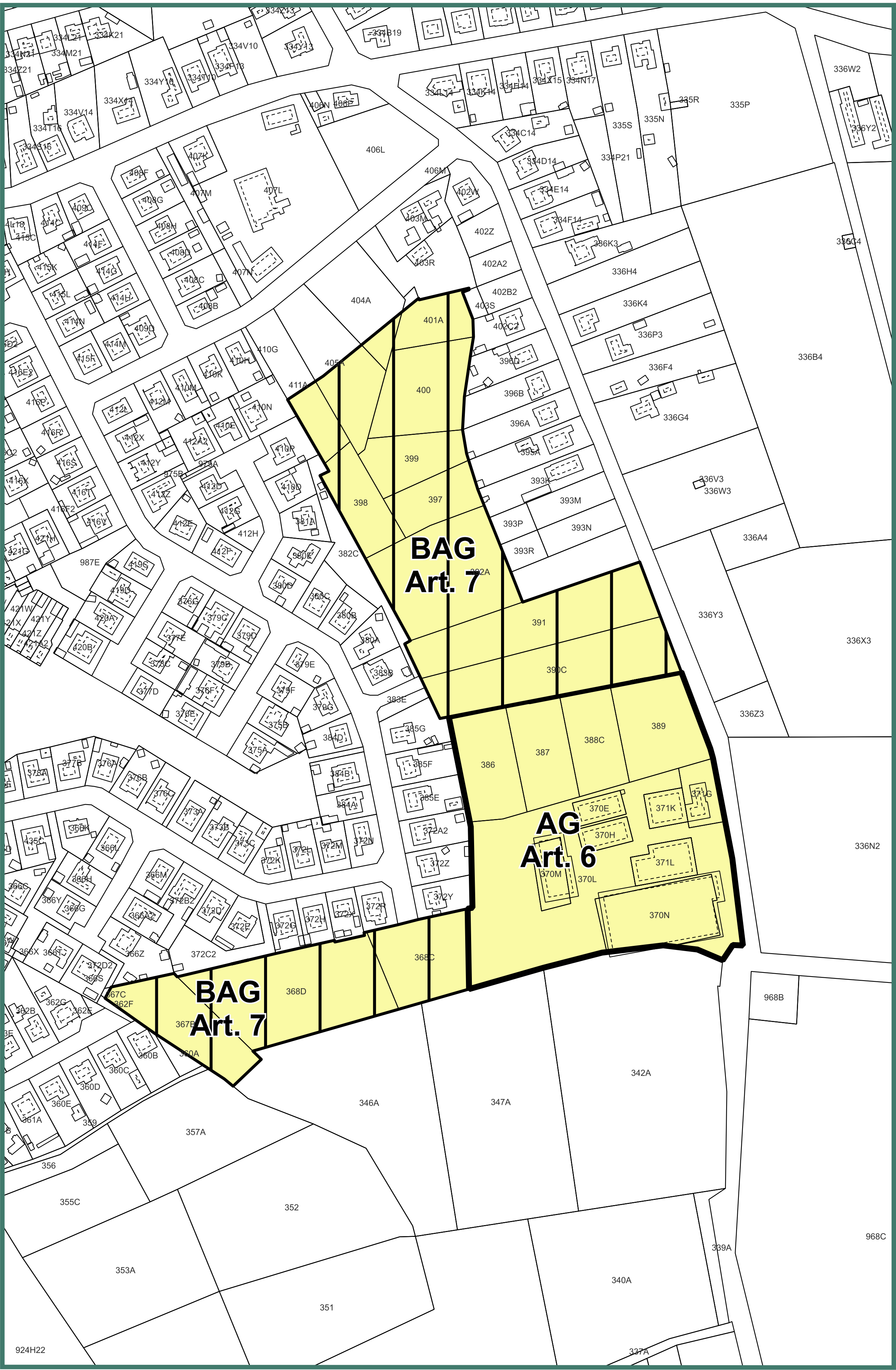
Grafisch plan en stedenbouwkundige voorschriften

Planologische compensatie

KIKKERSTRAAT IN LOMMEL

APPELBOOMSTRAAT IN PELT

LEGENDE

AG	Artikel 5. Bestaande hoogspanningsleiding (overdruk)
BAG	Artikel 6. Bouwwvrij agrarisch gebied

Eigenaars kunnen een planschadevergoeding aanvragen
via het Vergoedingenloket van VLM (Loket Landinrichting).

Hoe deelnemen aan het openbaar onderzoek?

De Vlaamse Regering stelde op 3 juli 2026 het ontwerp-GRUP voorlopig vast. Tijdens het openbaar onderzoek van 15 september tot en met 13 november 2026 kan iedereen schriftelijk reageren op het plan, de stedenbouwkundige voorschriften en het gevoerde onderzoek. Het ontwerp-GRUP bestaat uit meerdere bijlagen. Het grafisch plan en de stedenbouwkundige voorschriften zijn verordenend, dus bindend. De toelichtingsnota beschrijft de doelstellingen en de context, de procesnota beschrijft de aanpak in elke fase.

ONLINE

grups.omgeving.vlaanderen.be/r/Onderstation-Massenhoven-Van-Eyck

Hier vindt u ook een ingesproken toelichting en deze posters.

OP AFSPRAAK

- **Balen**, gemeentehuis (Vredelaan 1)
- **Lommel**, gemeentehuis (Hertog Janplein 1)
- **Pelt**, gemeentehuis (Oude Markt 2)
- **Departement Omgeving**, Herman Teirlinckgebouw (Havenlaan 88, 1000 Brussel), op afspraak via de website

INSPRAAKREACTIES

- **Inspiraakformulier** op de website
- **Brief tegen ontvangstbewijs afgeven** in Balen, Lommel of Pelt
- **Brief opsturen** naar Departement Omgeving (Koning Albert II-laan 15 bus 550, 1210 Brussel)

De definitieve vaststelling van het GRUP bevat de verwerking van de adviezen, bezwaren en opmerkingen. Wie reageert, ontvangt geen individueel antwoord.

Procedure opmaak GRUP

Na het openbaar onderzoek verwerkt het planteam alle adviezen, bezwaren en opmerkingen en kan het plan nog worden aangepast. Daarna stelt de Vlaamse Regering het GRUP definitief vast. In de definitieve vaststelling wordt gemotiveerd hoe met de ontvangen reacties en adviezen is omgegaan. De Vlaamse Regering beschikt hiervoor over een termijn van 180 dagen of 6 maanden.

Omwille van een vergissing in de aankondiging van het eerste openbaar onderzoek, organiseren we een nieuw openbaar onderzoek van 15 september t.e.m. 13 november 2026. Bezwaren en opmerkingen die vanaf 25 augustus werden ingediend, blijven geldig.

Wat volgt na goedkeuring van het GRUP?

Het definitieve GRUP vormt de juridische basis voor de verdere uitwerking en de omgevingsvergunningsaanvraag voor het onderstation op de hoogspanningslijn Massenhoven-Van Eyck.

Uitwerking van het project

Elia werkt het **ontwerp** van het hoogspanningsstation, de installaties en de landschappelijke buffer verder in detail uit.

Voor de bouw is een omgevingsvergunning nodig. Daarvoor wordt ook een **MER-screening of een project-MER** opgesteld naar gelang de beoordeling.

Voor de omgevingsvergunning wordt opnieuw een **openbaar onderzoek** georganiseerd.

Elia voorziet de aanvraag van de omgevingsvergunning in oktober 2027 om in **2028 te starten met de werken**.

Station in Lommel en kabelverbinding

Voor het nieuwe 150kV station in Lommel (Lommel Dorperheide) en voor de ondergrondse 2x150kV-kabelverbinding tussen dit onderstation in Balen en het station in Lommel is geen bestemmingswijziging nodig. Ze maken daarom geen deel uit van dit GRUP, maar vereisen wel een omgevingsvergunning.